

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

II. De Materia, & Forma Sacramentorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

uit periculum evitabatur; non tamen perveniebatur ad Regni celorum, quod usque ad mortem Christi fuit omnibus obferatum: Sed per Sacramentum Baptismi, Christi Sanguine rubricati, culpa remittitur, vitatur periculum, & ad Regnum celorum pervenitur.

14. Ex his patet, quod in Lege veteri, quæ incepit ab Abraham, aut (ut alij volunt) à Moysse, & duravit usque ad Christum Dominum, ejusmodi Sacramentum, & Remedium contra peccatum originale, quæle antiquitas? tra peccatum originale parvulorum, fuerit Circumcisio: quæ etiam conferebat gratiam aliquam ex opere operato, quam vis respectu Baptismi parvam admodum, & quæ non fuit immediata dispositio ad Gloriam Cælestem, eò quod fluxerit tempore, quo pretium nostræ Redemptionis per Passionem Christi actu exhibitam nondum fuerat persolutum. Cæterum in Lege Naturæ, quæ durabat ab Adam usque ad Abraham, vel Moysen, ejusmodi Remedium (quod etiam tempore Legis Mosaicæ adhibebatur foemellis) consistebat in aliquo actu externo, qui fuit veluti exterior Professio Fidei in Messiam venturum: quamquam incertum sit, quale illud in specie fuerit remedium, aut cæremonia.

QUÆSTIO II.

De Materia, & Forma Sacramentorum.

15. Sacramenta novæ Legis, ut proximè dictum, sunt signum sensibile; idque præcipuè fit ex eo, quod omnia novæ Legis Sacramenta consistunt, seu perficiantur ex materia, & forma sensibili. Siquidem, ut Concilium Florentinum in Decreto Unionis, post enumerata septem novæ Legis Sacramenta confiteretur; *Hæc omnia Sacramenta tribus perficiuntur, rebus tanquam materia, verbis tanquam formâ, & personâ Ministri conferentis Sacramentum cum intentione faciendi, quod facit Ecclesia: quorum si unum desit, non perficitur Sacramentum.* Unde in præsentî Quæstione de Materia, & Forma Sacramentorum in genere, & in subsequenti de Intentione Ministri dicetur: quæ ut melius intelligantur,

16. Advertendum I. Quod omnia novæ Legis Sacramenta consistant in usu, & in fieri, excepto solo Sanctissimo Evcharistiæ Sacramento, quod est Sacramentum permanens, ac veluti in facto esse consistit. In prioribus enim idem est Sacramentum, ac perceptio Sacramenti: sic enim Sacramentum Baptismi, *Sacramenta consistunt in usu, seu in fieri, præter Evcharistiæ, est*

S IIII

est ipsamet perceptio Baptismi; nec permanet aliquid, quod est Sacramentum, cessante tali usu, seu receptione ejus. Nam post collationem Baptismi manet quidem in baptizato gratia Sacramentalis, & Character; hi tamen non sunt Sacramentum, sed effectus duntaxat ipsius Sacramenti Baptismi: & idem fit in alijs Sacramentis consistentibus in usu, seu *in fieri*.

Hæc est Saceramentum 17. Aliter dicendum de SS. Eucharistiæ Sacramento, quod habet rationem permanentis, ac veluti *in facto esse* consistit. Si permanens, quidem sub speciebus panis & vini consecratis Christus permanenter nobiscum esse voluit, semperque sub eisdem realiter præsens continetur, usque dum corrumpantur; atque idcirco tum in publicis Processionibus, tum ad infirmos, summâ cum reverentiâ circumferitur. Unde Eucharistia est Sacramentum etiam ante usum, seu actualem ejus perceptionem: quippe in termino prolationis formæ consecrationis jam incipit esse signum sensibile, ex institutione Divina efficaciter significans effectum Dei gratuitum, scilicet Corpus & Sanguinem Christi realiter contineri sub speciebus consecratis; quamvis postmodum dignè hoc SS. Sacramentum suscipientibus etiam gratia habitualis, seu sanctificans, ex opere operato conferatur.

Materia Sacramentorum remota, & proxima, quid? 18. Advertendum II. Quod duplex sit Materia Sacramentorum consistentium in usu, seu fieri, remota scilicet, & proxima. *Remota materia Sacramentorum*, est res sensibilis requisita ad consecrationem Sacramenti: *Proxima* verò, est ipsamet debita applicatio hujus materiæ remotæ. Sic in Baptismo materia remota est aqua naturalis, seu elementaris: ablutio verò, per quam debito modo applicatur aqua naturalis baptizando, est materia proxima Baptismi. Et idem dicendum de Sacramento Ordinis, & alijs, prout in progressu magis patebit.

Forma Sacramentorum, quæ? 19. Advertendum III. Quod Forma Sacramentorum sint verba, quæ Minister in administratione Sacramenti ex institutione Divina profert. Sic forma Sacramenti Baptismi sunt verba illa, à baptizante proferenda: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti*. Et eodem modo discurrendum de alijs verbis in administratione singulorum Sacramentorum necessario proferendis.

Utraque à Christo fuit determinata quo ad substantiam? 20. CONCL. I. Materia, & forma omnium Sacramentorum novæ Legis, fuit à Christo Domino determinata quoad substantiam; non tamen ejusmodi determinatio in omnibus æqualiter facta. Prima pars est communis Theologorum. Si qui-

quidem Christus Dominus omnia isthæc Sacramenta instituit; ergo etiam determinare debuit eorum materiam, & formam, saltem quoad substantiam.

21. Altera pars est Suarezij p. 3, tom. 3. disp. 1. sect. 3. Mastrij ^{vel in specie infima, saltem in genere.} 4. disp. 4. num. 36. & 45. ac aliorum. Ratio est: quia in quibusdam Sacramentis res, seu materia, fuit à Christo Domino determinata in quadam specie infima; ut aqua naturalis in Baptismo, & oleum olivarum in Extrema Unctione: in quibusdam verò solum in genere; ut in Sacramento Ordinis. Prout hoc desumitur ex praxi primitivæ Ecclesiæ, quæ ante scriptiōnem Sacri Evangelij, atque Epistolarum Canoniarum, non potuit Diaconis & Subdiaconis in eorum Ordinatione tradere Librum Evangeliorum, ac Epistolarum: simulque ex praxi Ecclesiæ Græcæ & Latinæ, quarum quælibet validè conficit Sacramentum Ordinis, licet non conveniant in signo sensibili, seu materiâ Ordinandis porrigendâ quoad speciem; sed solum in genere, quatenus quolibet eorum significatur certa potestas in Ecclesia conferri ordinato. Simile quid contingit in Sacramento Eucharistiæ, pro cuius consecratione sufficit quicumque panis triticeus, sive azimus, sive fermentatus; ac vinum de vite, cuiuscunque sit speciei: item in Sacramento Pœnitentiæ, cuius materia remota sunt peccata actualia post Baptismum commissa, tum mortalia, tum venialia, huius vel illius speciei.

22. CONCL. II. Quælibet mutatio substantialis facta in materia, vel forma Sacramentorum, irritat Sacramentum; non item mutatio solum accidentalis. Ita certa, & communis Catholicorum. Et patet hoc ex praxi Ecclesiæ Græcæ, & Latinæ, quarum utraque juxta determinationem Concilij Florentini validè conficit Sacramenta, quamvis in eorum collatione non nihil variant, sive in materia, sive in forma: nam variatio illa non est substantialis, sed solum accidentalis, ut magis in progressu patebit.

23. Quæres, quænam mutatio sit censenda substantialis, & quænam accidentalis? Resp. Mutatio substantialis tunc fieri censetur, quando secundum prudens iudicium non manet amplius eadem res in substantia, quam Christus determinavit pro materia Sacramenti: vel loquendo de forma, quando non manet in verbis eadem significatio; ita ut illa mutatio, quæ destruit sensum verborum à Christo institutum, sit substantialis; quæ verò non destruit, censetur accidentalis.

Et quæ talis sit?

Exempla
utriusque
mutationis
cetera mate-
ria.

24. Declaratur allata doctrina exemplis. Sic valet Baptismus, siue adhibeatur aqua putealis, siue pluvialis, dulcis aut amara, vel marina, siue consecrata (qualis extra casum necessitatis adhiberi debet) siue non consecrata: quia quilibet harum adhuc quoad substantiam est aqua naturalis, seu elementaris, quæ ex Christi institutione est materia necessaria Baptismi. Non autem valet Baptismus in vino, lacrymis, aut sputo collatus: quia talia ad substantiam non sunt aqua naturalis, siue elementaris. De illis autem liquoribus, de quibus dubium est, utrum adhuc retineant substantiam aquæ naturalis, nec ne (ut est tenue lixivium, aquilla, in qua carnes sunt decoctæ &c.) similiter dubium est, an sint materia sufficiens Sacramenti Baptismi. Et idem, servatâ tamen proportione, dicendum de materia aliorum Sacramentorum.

Et circa formam,

25. Similiter loquendo de forma Sacramentorum, si in forma Baptismi v. g. pro *ly baptizo* dicatur *abluo*; vel si omitatur pronomen *Ego*, aut si transponantur solummodo verba, manente tamen adhuc eadem significatione; vel si subtrahatur aliqua syllaba syncopando ex humana inconsideratione, siue propter impedimentum linguæ, aut ob imperitiam loquentis, ita tamen, ut adhuc audiens satis possit intelligere sensum & intentionem loquentis: tunc ejusmodi mutatio formæ Baptismi solum censetur esse accidentalis, ac proinde Baptismus valere. & ita discurrendo de alijs Sacramentis. Aliud dicendum foret de tali mutatione, per quam sensus verborum formæ variatur: ut si in forma Baptismi omitatur *ly*, *In nomine Patris*; aut si dicatur cum Ariano, *Ego te baptizo in nomine Patris majoris, & Filij minoris* &c. Hæc enim mutatio, vel additio, repugnat verbis principalibus formæ, sicque est substantialis; ac proinde per eam non conficitur Sacramentum. Et eodem modo discurrendum est de cæteris Sacramentis.

Requititur
simultas in-
ter materiã
& formam
Sacramen-
torum; &
qualis?

26. CONCL. III. Ad valorem Sacramentorum requiritur insuper aliqua simultas inter eorum materiã & formam: hæc tamen simultas non necessariò debet esse physica, vel mathematica (id est, talis, ut simul ac toto eodem tempore, quo v. g. profertur forma Baptismi, continuetur ablutio baptizandi) sed sufficit moralis; id est, talis simultas, ut secundum moralem hominum æstimationem, spectatâ naturâ cujuslibet Sacramenti, una pars alterâ afficiat. Ita Scotus in 4. dist. 6. q. 3. ubi ait, quòd inter materiã & formam Sacramentorum talis simultas requiritur, qualis requiritur

ritur in actibus humanis : noluit enim Christus nos obligare ad tam subtilem simultatem, quam vix posset homo percipere, vel servare. Idem in re tenet communis Doctorum, & sufficit talis simultas, sive unio inter materiam & formam, ut unum moraliter, ac secundum communem hominum estimationem, censeatur afficere alterum, spectatâ naturâ cujuslibet Sacramenti.

27. Additur, *spectatâ naturâ cujuslibet Sacramenti.* Nam cum Sacramenta ex diversis actibus humanis consent, quorum aliqui majorem, alij minorem simultatem ex sua natura postulant; eadem diversitas etiam in Sacramentis observari debet, juxta naturam & varietatem illarum operationum, quibus Sacramenta constant. Hoc ipsum melius patebit inductione. Sic in Baptismo, Confirmatione, Extrema Unctione, ac Ordine requiritur, & sufficit talis simultas, ut unum non finiatur completè ante inceptionem alterius; ac proinde applicatio materiæ & prolatio formæ, quoad aliquam partem se contingant, ut sic Minister, dum verba profert, moraliter etiam censeatur abluere, inungere &c. Hinc in Baptismo requiritur tanta simultas, ut antequàm una pars finiatur, altera incipiat; id est, ut antequàm finiatur ablutio baptizandi, incipiat baptizans proferre formam Baptismi; & econtrâ, antequàm is finiat formam Baptismi, jam incipiat ablutionem. Et idem servatâ proportionem de Confirmatione, Extrema Unctione, ac Ordine dicendum est, atque in praxi semper observandum.

28. Nec obstat, quòd nonnulli Doctores sentiant, ad valorem horum Sacramentorum non requiri tantam simultatem; adeoque validum adhuc fore Sacramentum Baptismi, si statim post ablutionem jam finitam verba formæ proferantur, vel econtrâ: quia (inquiunt) adhuc talis intervenit simultas, ut juxta prudens judicium verba illa censeantur afficere ablutionem Baptismalem. Resp. enim, quidquid sit de probabilitate hujus sententiæ speculative loquendo, in praxi doctrinam superiùs traditam esse observandam: siquidem in administratione Sacramentorum tutior semper pars est sequenda, ne Sacramentum absque necessitate exponatur periculo invaliditatis. Unde

& Innoentius XI. inter alias sequentem, ordine i. damnavit Propositionem: *Non est illicitum, in Sacramentis conferendis sequi sententiam probabilem de valore Sacramenti relicta tutiore, &c.* (a)

Hac magis declaratur in 4. Sacramentis,

Quid de sententia minore simulatone requiratur?

(a) Vide Tr. 1. Dist. 3. n. 57. & 58.

SSSS 3

29. Cæ.

Eadem se-
multas o-
stenditur in
Sacramento
Eucharistiae,

Poenitentiae,
&

Matrimonij,

29. Cæterum in alijs tribus Sacramentis multo maior, vel minor, inter materiam & formam requiritur si multas, prout natura cujusque, juxta Christi institutionem, ac prudens judicium exigit. Et quidem loquendo de Sanctissimo Eucharistiae Sacramento, ad ejus consecrationem omninò requiritur, ut toto eo tempore, quo verba Consecrationis proferuntur, materia sit præsens: hanc enim ut præsentem significant pronomina demonstrativa *Hoc, & Hic.* Econtrà in Sacramento Poenitentiae multo major distantia admitti potest inter accusationem Poenitentis, & absolutionem Sacerdotis: Siquidem hoc Sacramentum peragitur per modum Judicij; in Judicio autem accusatio præsupponitur absolutioni, nec requiritur, ut sententia Judicis cum accusatione ipsius Rei sit tempore conjuncta.

30. Tandem in Sacramento Matrimonij potest consensus unius conjugis post consensum alterius tamdiu sequi, quamdiu hic moraliter permanere censetur; sicut accidere solet in alijs contractibus. Imò potest hoc Sacramentum, cum perficiatur per modum contractus, etiam inter absentes, ac per Procuratorem ad hoc specialiter deputatum ritè celebrari, ut habetur *e. Accedens, de Procuratorib. juncto cap. ult. eod. in 6.*

Q U Æ S T I O III.

Quænam Intentio ex parte Ministri, ac Recipientis, requiratur ad valorem Sacramentorum.

Ratio ordi-
nis. 31.

Cum ex Concilio Florentino *num. 15.* relato constet, quòd *Sacramenta tribus perficiantur, rebus tanquam materiâ, verbis tanquam formâ, & personâ Ministri conferentis Sacramentum cum intentione faciendi, quod facit Ecclesia.* Explicatâ materiâ, & formâ Sacramentorum, in præcedenti Quæstione, restat, ut de Ministro atque intentione ex parte ipsius, simul ac ex parte recipientis Sacramentum requisitâ, nunc agatur.

Solus homo
viator est
Minister
Sacramen-
torum.

Quid de
nonnullis
Historijs?

32. CONCL. I. Defactò, ac de lege Dei ordinaria, solus homo viator est legitimus Sacramentorum Minister. Ita communis; & desumitur ex illo *1. Corinth. 4. Sic nos existimet homo ut ministros Christi, & dispensatores Mysteriorum Dei.* Item ex illo *Matth. ult. ubi Christus solis hominibus viatoribus loquens, dixit: Docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, &c. & alibi.* Quòd si quandoque in Sacris Historijs legatur, Sacramentum a-